

Sygn. akt III KK 203/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **K. C.**

ukaranego za czyn z art. 119 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej,

na posiedzeniu w dniu 24 maja 2022 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.s.w.,

kasacji na korzyść wniesionej przez Prokuratora Generalnego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 lutego 2020 r., sygn. akt II W [...],

na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i postępowanie wobec K.
C. umarza, obciążając Skarb Państwa kosztami postępowania w
sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w S. z dnia 10 lutego 2020 r., sygn. akt II W (...), K. C. został uznany za winnego wykroczenia z art. 119 § 1 k.w.,

za które wymierzono mu karę 2 miesięcy ograniczenia wolności (pkt I). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcie o obowiązku zwrotu równowartości skradzionego mienia (pkt II) oraz kosztów procesu (pkt III).

Powyższy wyrok został zaskarżony kasacją na korzyść przez Prokuratora Generalnego w całości. Skarżący zarzucił:

„- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 i 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w., polegające na rozpoznaniu sprawy w postępowaniu nakazowym, w wyniku bezzasadnego uznania, że okoliczności czynu przypisanego K. C. i jego wina nie budzą wątpliwości i w konsekwencji wydaniu wyroku nakazowego skazującego obwinionego za wykroczenie ujęte w art. 119 § 1 k.w., pomimo iż wynikające ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego okoliczności uzasadniały powzięcie wątpliwości co do jego poczytalności, co powinno skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę celem ich wyjaśnienia poprzez zasięgnięcie opinii biegłego psychiatry,

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 20 § 1 k.w., polegające na orzeczeniu wobec ukaranego K. C. za popełnienie przypisanego mu wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. kary 2 miesięcy ograniczenia wolności, w sytuacji gdy stosownie do przywołanego przepisu kara ograniczenia wolności może być orzeczona tylko w wymiarze nieprzekraczającym 1 miesiąca”. W oparciu o powyższe zarzuty Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania z uwagi na przedawnienie karalności wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.s.w.

Oba zarzuty podniesione przez Prokuratora Generalnego są oczywiście zasadne. Odnosząc się do pierwszego z nich trzeba wskazać, że zgodnie z art. 93 § 2 k.p.s.w. orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Postępowanie nakazowe jest instytucją Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, której

stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, to znaczy takich, w których zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, że nie nasuwa żadnych zastrzeżeń co do winy i okoliczności popełnienia zarzuconego czynu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r., IV KK 559/20). Jednocześnie zgodnie z art. 93 § 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 k.p.s.w. wydanie wyroku nakazowego nie jest dopuszczalne w przypadku zaistnienia tzw. obrony obligatoryjnej. W niniejszej sprawie nie został spełniony wymóg braku wątpliwości co do winy obwinionego, co rzutowało jednocześnie na realizację negatywnej przesłanki postępowania nakazowego. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynikają bowiem okoliczności, które uzasadniały powzięcie uzasadnionych wątpliwości co do poczytalności K. C., co powinno skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę celem ich wyjaśnienia poprzez zasięgnięcie opinii biegłego psychiatry. Przesłuchany w dniu 16 maja 2019 r. w KPP S. w charakterze osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, K. C. podał, iż z powodu uzależnienia od narkotyków leczył się odwykowo w placówce leczniczej w N. (k. 9-10). Powyższe okoliczności nie zostały zweryfikowane w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez KPP S. ani postępowania sądowego, co stanowiło rażące naruszenie art. 93 § 2 i 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w. Podkreślenia wymaga, iż do naruszenia przepisów art. 93 § 4 k.p.s.w. w zw. z art. 21 § 1 pkt 2 k.p.s.w. dochodzi nie tylko wtedy, gdy sąd orzeka w postępowaniu nakazowym pomimo wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, ale także i wtedy, gdy wątpliwości takich nie powziął, choć w świetle dowodów zgromadzonych w sprawie istniały po temu obiektywne przesłanki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2017 r., II KK 251/17). Okoliczności podawane w kasacji, które miały miejsce już po wydaniu wyroku przez Sąd Rejonowy, a dotyczyły m.in. hospitalizacji psychiatrycznej K. C., stanowią jedynie argumentację dodatkową w świetle rozważań poczynionych powyżej.

Równie trafny jest drugi z zarzutów kasacji, odnoszący się do wymierzenia kary ograniczenia wolności w wymiarze wyższym niż przewidziany przez ustawę. Zgodnie z art. 20 § 1 k.w. kara ograniczenia wolności trwa 1 miesiąc. Od tej zasady nie przewidziano żadnych wyjątków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23

marca 2021 r., V KK 86/21). Nie ulega zatem wątpliwości, że orzeczenie za przypisane obwinionemu wykroczenie kary 2 miesięcy ograniczenia wolności nastąpiło z przekroczeniem maksymalnego możliwego do zastosowania wymiaru tej kary ustanowionego w treści art. 20 § 1 k.w. W takim stanie rzeczy bezspornym jest, że doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego, które ma bezpośredni, oczywisty wpływ na treść rozstrzygnięcia co do kary wymierzonej obwinionemu.

Niezależnie od argumentacji podniesionej w kasacji w przedmiocie przedawnienia, niewątpliwie zarówno w dacie wpływu sprawy do Sądu Najwyższego (27 kwietnia 2022 r.), jak i rozpoznania kasacji (24 maja 2022 r.) termin przedawnienia karalności wykroczenia, wskazany w art. 45 § 1 k.w., już upłynął. Nie znajduje zatem zastosowania art. 45 § 2 k.w., albowiem w razie uchylenia orzeczenia w sprawie o wykroczenie w trybie kasacji przedawnienie biegnie na zasadach wskazanych w tym przepisie tylko wtedy, gdy w chwili uchylenia prawomocnego orzeczenia nie minął jeszcze termin przedawnienia, jeżeli zaś termin ten już upłynął, należy po uchyleniu umorzyć postępowanie (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2002 r., I KZP 15/02, OSNKW 2002, nr 7-8, poz. 49). Z uwagi na to, że w chwili uchylenia wyroku nakazowego termin przedawnienia karalności wykroczenia już upłynął, konieczne było umorzenie niniejszego postępowania.

Rozstrzygnięcie o kosztach uzasadnia art. 119 § 2 pkt 1 k.p.s.w.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.